

Tot een politieke quaestie voor onze *Roomsch-Katholieken*, die, minder geneigd om hun staatkundige bedoelingen te laten doorschemeren, zich met zeldzamen tact achter de batterij der schoolquaestie terugtrokken.

En óók, tot een politieke quaestie voor ons, Anti-revolutionairen; zóó zelfs, dat de elementaire bestudeering van het algemeen staatkundig beleid er lange jaren door op den achtergrond werd gedrongen

Dermate tot een politieke quaestie verlaagd, dat sinds een tiental jaren de school schier het eenig Shibboleth bij de verkiezingen, de eenig maatgevende onderscheiding der partijen, het *Damocles*-zwaard voor elk komend Ministerie was.

Het bederf hiernit voortspruitend, was wederkeerig. De *school* bedierf de *politiek*. De *politiek* bedierf de *school*. En in ernst mag gevraagd, of bij de oorzaken van onzen nationalen achteruitgang iets met de ellendige wet van '57 in vergelijking komt.

2. De invloed der doleerende partijen MOET strekken om de Staatsschool in haar bloei te belemmeren.

Concurrentie moet eerlijk zijn, zal ze zich als stelsel aanbevelen.

Is deze eerlijkheid op het stuk der volksschool denkbaar?

Eerlijke concurrentie beteekent, dat de kansen in den wedloop voor beide mededingers gelijk staan.

Gelijke kansen!!

Wat dunkt u?

De Staatsschool heeft ten haren voordeele 1. geheel den onmetelijken invloed van het administratief gezag, 2. geheel het personeel schier van inspectie en commissoriaal toezicht, 3. de onbeperkte beschikking over de beurs van alle ingezetenen, 4. de vaste positie, die zij den onderwijzer kan aanbieden, 5. de opleiding op rijk gedoteerde normaalscholen, 6. de pensionering van eervol ontslagen onderwijzers, 7. een onduidelijke en daardoor alles veroorloovende wet, en 8. het kosteloos onderwijs.

En daartegenover staat de *vrije school* met *niets*, letterlijk *niets*, gedwongen op te roeien tegen den stroom van administratieve overmacht, geldelijk overwicht en spitsvondige wetsverkrachting.

Drie vragen aan u, die het Concurrentiestelsel bepleit: 1. Moet concurrentie niet *eerlijk* zijn? 2. Onderstelt eerlijke concurrentie geen *gelijkheid* van kansen? 3. Op wat wijs wilt ge der vrije school gelijke kansen met zulk een Staatsschool verzekeren?

Slechts één middel tot verweer rest den voorstanders der vrije school.

Voor zooveel ze kiezers zijn, kunnen ze afgevaardigden benoemen, die de gestadige neiging, om de kansen *nog ongelijker* te maken, temperen.

Over het lot der Staatsschool beslist de Wetgevende Macht. Bij die beslissing heeft men stem in het kapittel. Kan het dan anders, of men *moet* wel, uit zucht naar zelfbehoud, de gelden weigeren, die de Staatsschool nog machtiger zouden maken, d. w. z. de vrije school nog zwaarder zouden drukken?